Uitvoeringprogramma Binnenstad

NACALCULATIE 2026

Afdeling : Stadsontwikkeling
Nacalculatie per : 1 september 2026
Datum : 15 september 2026

Inhoudsopgave

1. Projectbeschrijving 3
2. Kredietbesluiten met dekkingsvoorstellen 5
3. Tijdsplanning krediet 8
4. Aanbestedingsprocedure 9
5. Moment van gereedkomen, ingebruikneming en oplevering 9
6. Totale definitieve kosten nacalculatie 10
7. Verschillen analyse 11
8. Actualisatie binnenstadvisie 11
9. Nacalculatie plankosten 12
10. Fiscale aspecten (BTW verrekening) 12
11. Administratieve afhandeling 12

1. Projectbeschrijving

In 2016 is de visie Bestemming Binnenstad vastgesteld, gevolgd door het uitvoeringsprogramma Ruimte voor Jou. Samen vormen ze de basis voor het programma Binnenstad, dat de afgelopen jaren veel kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte heeft opgeleverd.

De binnenstad van Groningen is het belangrijkste knooppunt van stedelijk leven in Noord-Nederland en onmisbaar voor het op peil houden van het voorzieningenniveau in stad en regio. Het programma Binnenstad heeft tot doel de binnenstad voor te bereiden op een gezonde toekomst. Via tientallen projecten geven we een forse impuls aan de binnenstad, benutten we de schaarse openbare ruimte beter, brengen we partijen bijeen, versterken we de economische kracht van de binnenstad en houden we de stad bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

Inmiddels is een groot aantal projecten afgerond. De herinrichting van de **Grote Markt** is een van de meest in het oog springende. Het doel van het project was het opnieuw inrichten van de Grote Markt als betekenisvolle plek in het hart van de stad. De 'nieuwe' Grote Markt is een plek geworden waar het fijn is om elkaar te ontmoeten en waar het prettig is om te verblijven. Er is groen toegevoegd in de vorm van bomen. Naast bomen hebben ook verschillende zit-, speel- en waterelementen een plek gekregen op het plein

De locatie **Dudok aan het Diep** is een benoemd als één van de locaties waar het herwinnen van de openbare ruimte kan worden gerealiseerd, waarbij groen en ontmoeting centraal staan. Het doel was om dit gebied op en aan het water te transformeren tot een publieke plek met meer ruimte voor groen, meer verblijfskwaliteit en meer kansen voor recreatie op en aan het water. De plek is hierdoor uitgegroeid tot een nieuwe openbare trekker van formaat, een hotspot die het Ebbingekwartier en de oude Binnenstad met elkaar verbindt, waar vergroenen en het terugwinnen van de openbare ruimte hand in hand gaan om de verblijfskwaliteit op en aan de Diepenring te vergroten en de verbinding met het water te maken.

Het project **Bussen over West** is uitgevoerd, zodat busroute niet meer via de Astraat/Brugstraat/Munnekeholm richting Zuiderdiep en hoofdstation zou lopen. De route loopt nu via de Westerhaven en de Eeldersingel. De belangrijkste fysieke aanpassingen waren: het realiseren van een bus- en parallelbaan op de Westerhaven, een ingrijpende reconstructie van de T-splitsing Westerhaven-Aweg voor het maken van de Centrumhalte West en de kruising bij de Eendrachtskade-Eeldersingel.

Het aanpakken van de **Astraat, Brugstraat en Munnekeholm** is onderdeel van de herinrichting van Binnenstad-West. Omdat de bussen op een andere wijze door de binnenstad zijn gaan rijden is de Westelijke flank van de binnenstad heringericht. Het gebied is opnieuw ingericht waarbij het asfalt is vervangen door gele stenen, met meer ruimte voor voetgangers en fietsers. Daarnaast is in het gebied meer groen gerealiseerd in de vorm van plantbakken en extra bomen.

Onder de noemer **Bussen over Oost** is de afgelopen jaren gewerkt aan een betere doorstroming op de Diepenring, zodat bussen van het openbaar vervoer vlot langs deze oostelijke binnenstadsroute kunnen rijden. Daartoe is een aantal aanpassingen gerealiseerd zoals nieuwe bushaltes aan de Turfsingel bij de Stadsschouwburg en bij het Provinciehuis. Naast dat het gebied verkeersveilig en toegankelijk is gemaakt, is het aangezicht ook flink verbeterd.

Het project **Kattenbrug** heeft als doel het busvrij mogelijk maken van de Grote Markt door het realiseren van een nieuwe brug (Kattenbrug). Tegelijk met de aanleg van de Kattenbrug zijn ook beide kades aan het Schuitendiep heringericht en voorzien van nieuwe bomen en groen. De westelijke kade is verlaagd naar zijn oorspronkelijke hoogte.

2. Kredietbesluiten met dekkingsvoorstellen

In februari 2016 heeft de raad de visie binnenstad vastgesteld. Voor de uitvoering van de visie zijn in 2016 en in 2019 structurele middelen beschikbaar gesteld, die (afhankelijk van de actuele rentestand) een investeringsvolume van ca € 68 miljoen beschikbaar maakt. Per project wordt een afzonderlijk investeringskrediet aangevraagd ten laste van de beschikbaar gestelde structurele middelen voor de visie binnenstad.

De kredietbesluiten zijn in het onderstaande overzicht per project samengevat. Ten aanzien van het project Dudok is in maart 2024 door de Raad besloten de afzonderlijke kredieten voor de aanleg openbare ruimte en het Dudok gebouw onderling uitwisselbaar te maken. In deze nacalculatie wordt Dudok daarmee als 1 project beschouwd.

Herinrichting Grote markt

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
221211-2020	Voorbereidingskrediet	€	700.000
572895-2020	2e voorbereidingskrediet	€	900.000
550299-2021	Uitvoeringskrediet Grote markt	€	12.400.000
125175-2024	Aanvullend uitvoeringskrediet Grote mark	€	775.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**14.775.000**

Herinrichting Dudok/ Dudok gebouw

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
153093-2019	Voorbereidingskrediet	€	400.000
20715-2022	2e voorbereidingskrediet	€	175.000
509397-2022	Uitvoeringskrediet BiVi	€	1.825.000
509397-2022	Programma leefomgeving	€	50.000
509397-2022	NPG 2022	€	400.000
509397-2022	Co-financiering Provincie Groningen	€	400.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**3.250.000**
Raadsbesluit	**Omschrijving**	**bedrag**	
RB365901-2022 / RB153093-2019	Uitvoeringskrediet Dudok-gebouw	€	860.000
Totaal beschikbaar krediet Dudok gebouw		**€**	**860.000**

Bussen over West

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
240216	Plankostenkrediet	€	494.000
290616	Aanvullend uitvoeringskrediet	€	3.202.000
161220	Aanvullend krediet	€	561.000
113110-2023	Aanvullend krediet	€	225.000
231902-2023	Aanvullend krediet	€	264.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**4.746.000**

Bussen over Oost

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
240216	Plankostenkrediet	€	132.000
200218	Uitvoeringskrediet	€	1.147.000
180718	Aanvullend krediet	€	1.548.000
161220	Aanvullend krediet	€	630.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**3.457.000**

Kattenbrug

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
200218	Uitvoeringskrediet	€	5.850.000
202018	Vergroening kade Kattenbrug	€	200.000
161220	Aanvullend krediet	€	405.000
113110-2023	Aanvullend krediet	€	1.275.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**7.730.000**

A-straat/Brugstraat/Munnikeholm

Raadsbesluit	Omschrijving	bedrag	
240216	Plankostenkrediet	€	859.000
240517	Aanvullend krediet	€	1.170.000
280118	Aanvullend krediet	€	818.000
Totaal beschikbaar krediet		**€**	**2.847.000**

De **dekkingsbronnen** zijn in onderstaand overzicht samengevat.

Herinrichting Grote Markt		
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	700.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	900.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	11.850.000
onderhoudsbijdrage Verlichting Stadsbeheer 2022	€	50.000
Uitvoeringsprogramma Groen	€	500.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	775.000
Totaal	**€**	**14.775.000**

Herinrichting Dudok		
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	400.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	175.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	1.825.000
Projectbijdrage Programma Leefomgeving	€	50.000
Nationaal Programma Groningen	€	400.000
Nationaal Programma Groningen (Co-finan. Provincie Groningen	€	400.000
Totaal	**€**	**3.250.000**
Dudok gebouw		
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	50.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	810.000
Totaal	**€**	**860.000**

Bussen over West		
Structurele middelen Diepenring	€	4.252.000
Plankosten aanpak diepenring	€	494.000
Totaal	**€**	**4.746.000**

Bussen over Oost		
Structurele middelen Diepenring	€	3.225.000
Plankosten aanpak diepenring	€	132.000
Compensatiepakket groen en duurzaam Eelde	€	100.000
Totaal	**€**	**3.457.000**

Kattenbrug		
Structurele middelen Diepenring	€	6.255.000
Groencompensatiefonds Eelde	€	200.000
struct. middelen Uitvoeringsprogramma Binnenstad	€	1.275.000
Totaal	**€**	**7.730.000**

A-straat/Brugstraat/Munnikeholm		
Structurele middelen Diepenring	€	2.029.000
Krediet vervanging gele stenen	€	225.000
Extra inkomsten centrumgarage 2019 en 2020	€	593.000
Totaal	**€**	**2.847.000**

3. Tijdsplanning krediet

De planning van de projecten vanaf planvoorbereiding tot aan de uitvoering liep vanaf eind 2019 tot en met begin 2023.

Algemene planning:

Omschrijving	**Planvoorbereiding**	**Uitvoering**	**Gereed**
Grote markt	Vanaf Q3 2020	Vanaf Q1 2022	2023
Dudok	Vanaf Q4 2019	Vanaf Q1 2023	2023
Dudok gebouw	n.v.t.	n.v.t.	2023
Kattenbrug	Vanaf Q1 2017	Vanaf Q1 2019	2019
Bussen over West	Vanaf Q3 2016	Vanaf Q3 2017	2018
Bussen over Oost	Vanaf Q4 2016	Vanaf Q1 2019	2022
A-straat/Brugstraat/ Munnekeholm	Vanaf Q1 2016	Vanaf Q4 2017	2018

Uiteindelijk gerealiseerde planning:

Omschrijving	**Planvoorbereiding**	**Uitvoering**	**Gereed**
Grote markt	Vanaf Q3 2020	Vanaf Q3 2022	2024
Dudok	Vanaf Q4 2019	Vanaf Q3 2023	2025
Dudok gebouw	Vanaf Q3 2020	Vanaf Q2 2022	2025
Kattenbrug	Vanaf Q1 2017	Vanaf Q1 2021	2022
Bussen over West	Vanaf Q3 2016	Vanaf Q3 2017	2018/2024
Bussen over Oost	Vanaf Q4 2016	Vanaf Q1 2019	2022
A-straat/Brugstraat/ Munnekeholm	Vanaf Q1 2016	Vanaf eind 2017	2018

Grote markt
De werkzaamheden van de herinrichting heeft vertraging opgelopen door archeologische vondsten, waarvan de kosten uiteindelijk 10 maal groter waren dan vooraf ingeschat. Daarnaast is vertraging opgetreden door problemen met de leveringen van benodigd materiaal als natuursteen. De oplevering van de grote markt is op 1 juni 2024 feestelijk gevierd met een festival.

Na oplevering bleek de verkeerssituatie en de bedoeling daarvan voor veel fietsers onduidelijk. Dit zorgt voor een gevoel van onveiligheid van de belangrijkste gebruiker van het plein, de voetganger. Begin 2027 zullen daarom aanvullende maatregelen worden uitgevoerd om dit probleem op te lossen.

Dudok/ Dudok gebouw
Als gevolg van marktomstandigheden bleken de projectonderdelen "Herinrichting openbare ruimte op de kade" en "Leveren en aanbrengen vlonder" lastig aan te besteden. We werden geconfronteerd met aannemers die zich gedurende het aanbestedingsproces terugtrokken. Hiertoe is specifiek vertraging opgetreden rondom de werkzaamheden openbare ruimte, specifiek het realiseren van het vlonder en het realiseren van de beplanting in de openbare ruimte. Het vernieuwde Dudok is uiteindelijk gereedgekomen in februari 2025 en is op 16 mei 2025 geopend door Wethouder Rik van Niejenhuis.

Kattenbrug
Het project ligt in een binnenstedelijk gebied met een hoog risicoprofiel. De voorbereidingstijd is daardoor langer geworden. Als gevolg van juridische procedures, uiteindelijk resulterend in een uitspraak van de Raad van State is het project fors vertraagd. Uiteindelijk is de Kattenbrug in februari 2022 in gebruik genomen. In het najaar van 2025 de Kattenbrug zijn de klinkers van de brug vervangen door asfalt. De klinkers waarin in de praktijk niet bestand tegen zware elektrische bussen. Dit asfalt kan de zware elektrische bussen beter weerstaan. Daarnaast is asfalt ook 'stiller' dan de klinkers wat een positief effect op de omgeving heeft.

Bussen over West
In 2017 is de centrumhalte West in gebruik genomen en in 2018 zijn resterende infrastructurele maatregelen afgerond. Op basis van verplichtingen uit de wet geluidhinder dienden aanvullend geluidwerende maatregelen te worden uitgevoerd aan woningen aan de Hoendiepskade. Deze zijn maatregelen zijn in 2025 nagenoeg afgerond.

Bussen over Oost
Werkzaamheden zijn in 2022 afgerond.

Herinrichting Astraat, Brugstraat en Munnekeholm
Werkzaamheden zijn in 2018 afgerond.

4. Aanbestedingsprocedure

De aanbestedingen zijn in overeenstemming met het gemeentelijk inkoopbeleid aanbesteed. De belangrijkste aanbestedingen per project waren de volgende:

Project	Organisatie	Aanneemsom	
Dudok	De Boer en Groot	€	1.189.350
Grote markt	Avitech infra & Milieu	€	3.196.000
Grote markt	Swarco Nederland B.V.	€	907.146
Kattenbrug	Heijmans Infra B.V.	€	4.165.458
Bussen over West	KWS infra	€	921.000

5. Moment van gereedkomen, ingebruikneming en oplevering

De werken zijn direct na gereedkomen in gebruik genomen. De einddata van deze werken staat in hoofdstuk 3 vermeld.

6. Totale definitieve kosten nacalculatie

In de onderstaande tabel staat de financiële stand van zaken gepresenteerd van alle projecten die onder de binnenstadvisie vallen en na gecalculeerd dienen te worden.

Onderdeel	Begroting	Gerealiseerd t/m 1-9-2026	Nog te realiseren	Totaal	Verschil
Herinrichting Dudok					
Plankosten	€ 350.000	€ 333.878	€ -	€ 333.878	€ 16.122
V&T	€ 169.520	€ 525.420	€ -	€ 525.420	€ -355.900
Uitvoeringskosten	€ 2.730.480	€ 2.637.209	€ -	€ 2.637.209	€ 93.271
Bijdrage NPG/Provincie	€ -800.000	€ -726.000	€ -	€ -726.000	€ -74.000
Totaal beschikbaar krediet	**€ 2.450.000**	**€ 2.770.507**	**€ -**	**€ 2.770.507**	**€ -320.507**
Dudok gebouw					
Bouwkosten	€ 577.114	€ 472.421	€ -	€ 472.421	€ 104.693
Honoraria + bijkomende kosten	€ 139.773	€ 129.285	€ -	€ 129.285	€ 10.488
Opdrachtgeverskosten	€ 143.113	€ 15.856	€ -	€ 15.856	€ 127.257
Totaal beschikbaar krediet	**€ 860.000**	**€ 617.562**	**€ -**	**€ 617.562**	**€ 242.438**
Herinrichting Grote markt					
Plankosten	€ 2.730.000	€ 2.417.344		€ 2.417.344	€ 312.656
V&T	€ 1.580.000	€ 2.041.740	€ -	€ 2.041.740	€ -461.740
Uitvoeringskosten	€ 10.465.000	€ 10.409.669	€ 375.000	€ 10.784.669	€ -319.669
Totaal beschikbaar krediet	**€ 14.775.000**	**€ 14.868.753**	**€ 375.000**	**€ 15.243.753**	**€ -468.753**
A-straat/Brugstraat/Munnikeholm					
Plankosten	€ 557.000	€ 556.166	€ -	€ 556.166	€ 834
V&T	€ 695.000	€ 696.126	€ -	€ 696.126	€ -1.126
Uitvoeringskosten	€ 1.595.000	€ 1.600.712	€ -	€ 1.600.712	€ -5.712
Totaal beschikbaar krediet	**€ 2.847.000**	**€ 2.853.005**	**€ -**	**€ 2.853.005**	**€ -6.005**
Bussen over West					
Plankosten	€ 378.500	€ 333.319	€ -	€ 333.319	€ 45.181
V&T	€ 1.314.500	€ 1.245.638	€ -	€ 1.245.638	€ 68.862
Uitvoeringskosten	€ 3.053.000	€ 2.871.364	€ -	€ 2.871.364	€ 181.636
Totaal beschikbaar krediet	**€ 4.746.000**	**€ 4.450.322**	**€ -**	**€ 4.450.322**	**€ 295.679**
Bussen over Oost					
Plankosten	€ 900.000	€ 828.071	€ -	€ 828.071	€ 71.929
V&T	€ 977.000	€ 636.307	€ -	€ 636.307	€ 340.693
Uitvoeringskosten	€ 1.680.000	€ 1.791.854		€ 1.791.854	€ -111.854
Totaal beschikbaar krediet	**€ 3.557.000**	**€ 3.256.231**	**€ -**	**€ 3.256.231**	**€ 300.769**
Kattenbrug					
Plankosten	€ 1.051.216	€ 1.002.139	€ -	€ 1.002.139	€ 49.077
V&T	€ 903.760	€ 950.808	€ -	€ 950.808	€ -47.048
Uitvoeringskosten	€ 5.675.024	€ 5.675.086	€ -	€ 5.675.086	€ -62
Totaal beschikbaar krediet	**€ 7.630.000**	**€ 7.628.033**	**€ -**	**€ 7.628.033**	**€ 1.967**
Totaal projecten Binnenstad	**€ 36.865.000**	**€ 36.444.412**	**€ 375.000**	**€ 36.819.412**	**€ 45.588**

7. Verschillen analyse

De meest opvallende verschillen in begroting en de uiteindelijk daadwerkelijk geboekte kosten:

- **Herinrichting Dudok**: De V&T uren binnen de herinrichting van Dudok zijn hoger uitgevallen dan begroot. De verklaring hiervoor is dat, vanwege de nauwe verbondenheid van beide projecten, ook de V&T uren met betrekking tot het Dudok gebouw op de kostenplaats van de herinrichting is geboekt. Voor dit onderdeel is er bij het Dudok gebouw sprake van een onderschrijding, terwijl er bij de herinrichting juist een overschrijding is de V&T kosten.
  Bij de kredietaanvraag is rekening gehouden van een bijdrage van het NPG en de provincie Groningen van elk € 400.000. Uiteindelijk is gebleken dat deze bijdragen inclusief BTW waren. Exclusief BTW kwamen de bijdragen uit op € 363.000 per partij. Deze lagere dekking zorgt ervoor dat het project Dudok ca. € 78.000 hoger is uitgevallen dan het beschikbaar gestelde krediet.
- **Grote markt:** De herinrichting van de grote markt zal naar verwachting worden afgesloten met een tekort van ongeveer € 468.000. Het ontstane tekort is het gevolg van een uitgebreider archeologische opgave en een grotere dan verwacht benodigde nazorg na oplevering van het project, waaronder het onderhoud van de bomen en het waterelement. Daarnaast worden begin 2027 aanvullende maatregelen uitgevoerd om de verkeersveiligheid op de Grote Markt te verbeteren**.**
- **Bussen over Oost:** De kosten van dit project zijn ca € 300.000 lager uitgevallen. Dit is met name het gevolg van lager dan begrote kosten voor V&T (voorbereiding & toezicht) in de uitvoeringsfase.
- **Bussen over West:** De kosten van dit project zijn ca € 295.000 lager uitgevallen. Dit is voornamelijk het gevolg van het feit dat de koten voor geluidsanering lager zijn uitgevallen dan begroot.

8. Actualisatie binnenstadvisie

In de onderstaande tabel staat de financiële stand van zaken gepresenteerd van alle projecten die onder de binnenstadvisie vallen en afgerond zijn.

	Oorspronkelijk krediet	Definitief krediet	Bijstelling
Herinrichting Dudok	3.250.000	3.497.000	247.000
Dudok gebouw	860.000	618.000	-242.000
Herinrichting Grote markt	14.775.000	15.244.000	469.000
A-straat/Brugstraat/Munnikeholm	2.847.000	2.853.000	6.000
Bussen over West	4.746.000	4.450.000	-296.000
Bussen over Oost	3.557.000	3.256.000	-301.000
Kattenbrug	7.630.000	7.628.000	-2.000
	37.665.000	**37.546.000**	**-119.000**

Aanvullende dekking uit programmamiddelen Binnenstad door lagere dekking NPG en Provincie Groningen	
Herinrichting Dudok	74.000
Totale bijstelling	**-45.000**

Op basis van deze nacalculatie valt per saldo een investeringsbudget vrij van € 45.000.

9. Nacalculatie plankosten

Bij de projecten die zijn opgenomen in de nacalculatie bedragen de plankosten ongeveer 15% van de totale kosten. Dit is volgens de gestelde normering.

10. Fiscale aspecten (BTW verrekening)

Niet van toepassing

11. Administratieve afhandeling

De projecten zijn afgerondAdministratief afsluiten van het complex.